

Słowem wstępu

Z przyjemnością oddajemy w Państwa ręce kolejny numer *Studia Scandinavica*, interdyscyplinarnego czasopisma naukowego gdańskich skandynawistów, powstającego we współpracy z badaczami nordyckiego obszaru językowo-kulturowego z wielu ośrodków w Polsce, jak również z krajów Europy Środkowej, Wschodniej i Północnej. Od początku istnienia misją naszego czasopisma jest integracja środowiska naukowego oraz wyjście naprzeciw wciąż rosnącemu zainteresowaniu Danią, Norwegią, Szwecją, Islandią i Finlandią.

Dziesięć artykułów naukowych składających się na niniejszy numer przygotowanych zostało przez badaczy z Polski, Danii, Norwegii oraz Węgier. Ze względu na swoją tematykę teksty te podzielono na trzy segmenty tematyczne. Artykuły zgrupowane w pierwszym z nich – „W kręgu Bergmana” – nawiązują do obchodów jubileuszowego roku 2018, honorującego tego wybitnego szwedzkiego artystę. Zostały one zaprezentowane w formie referatów podczas „Dnia Bergmana” zorganizowanego przez Instytut Skandynawistyki na Uniwersytecie Gdańskim (relacja z tego wydarzenia została zamieszczona na końcu tomu). Wśród podjętych tematów znajduje się inspirujące studium Karoliny Drozdowskiej, ukazujące powieść Linn Ullmann *De urolige* jako grę z wieloma konwencjami swej epoki i dzieło jedyne w swym rodzaju. Z kolei *Fårö, wyspa Bergmana* Ewy Mrozek-Sadowskiej zabiera nas w fascynującą podróż po ulubionych krajobrazach reżysera, wśród których osadzone były niektóre z jego dziś już klasycznych filmów. Tę sekcję artykułów zamyka wieloaspektowa analiza Moniki Samsel-Chojnackiej, skupiona na postaci błazna w twórczości Bergmana i interpretująca ją jako *alter ego* artysty.

Drugi wątek tematyczny tworzą teksty literaturoznawcze. Grupę tę otwiera Harald Bache-Wiig artykułem poświęconym powieści duńskiego pisarza Vilhelma Bergsøe, zatytułowanej *Fra Piazza del Popolo* (1867), a sięgającej po stosunkowo częsty motyw w literaturze skandynawskiej XIX i początków XX wieku, a mianowicie losy artystów udających się do Rzymu w poszukiwaniu artystycznej wolności i inspiracji. Z kolei Knut Brynhildsvoll zмага się z Ibsenowskim *Peerem Gyntem* (1876), odczytując norweskiego klasyka przez pryzmat opowieści pikareskiej. Również następny tekst przynosi namysł nad norweskim dramatem – Zsófia Domsa analizuje w nim sztukę Jona Fosse pt. *Eg er vinden* (2007), zwracając uwagę na jej sceniczność i poetyckość. Blok literaturoznawczy zamyka analiza Jørgena

Veislanda, który interpretuje powieści *Det svundne er en drøm* (1946) Aksela Sandemose oraz *Løgneren* (1950) Martina A. Hansena, przyjmując za punkt wyjścia dla swego wywodu rozważania nad istotą prawdy według Sørena Kierkegaarda oraz Martina Heideggera.

Trzecią grupę tematyczną stanowią artykuły naukowe podejmujące problematykę kontaktów między państwami i narodami w rejonie nordyckim. Wpisujące się w szeroko definiowaną historię wojskowości studium Krzysztofa Kubiaka relacjonuje przebieg inwazji, a następnie okupacji brytyjskiej na Islandii w czasie II wojny światowej. Jako swoisty dwugłos na temat relacji duńsko-grenlandzkich jawi się artykuł Agaty Lubowickiej i Kazimierza Musiała, których transdyscyplinarna analiza przeprowadzana jest zarówno z perspektywy literaturoznawczej, jak i politologicznej. Natomiast tekst Michała Przeperskiego traktuje o mało znanym wymiarze polskiej dyplomacji, jakim były kontakty polsko-norweskie w latach 60. XX wieku, ze szczególną cezurą wyznaczoną przez brzemienność w skutkach rok 1968.

Numer zamykają recenzje związanych z tematyką skandynawistyczną publikacji naukowych, które w ostatnim czasie ukazały się na rynku polskim, oraz kronika konferencji naukowych i wydarzeń, w których w roku akademickim 2017/2018 brali udział lub które organizowali pracownicy Instytutu Skandynawistyki Uniwersytetu Gdańskiego.

Wierzymy, iż zawarte w niniejszym numerze czasopisma teksty prezentujące szeroki przekrój różnych dziedzin badawczych, metod i tematów, jak również konfrontujące spojrzenie na kulturę i literaturę Północy „z zewnątrz” (artykuły badaczy z Europy Środkowej) ze spojrzeniem „od wewnątrz” (np. artykuły Haralda Bache-Wiiga czy Knuta Brynhildsvolla) stanowiąc będą dobry punkt wyjścia do refleksji nad współczesnymi badaniami skandynawistycznymi, a także nad miejscem regionu nordyckiego na mapie naukowych zainteresowań w różnych krajach Europy.

Życzymy inspirującej lektury!

Redakcja